

Sygn. akt II UK 270/11

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gersdorf

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku T. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

z udziałem zainteresowanej W. Wytwórni Win Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 czerwca 2012 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 12 kwietnia 2011 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2011 r. Sąd Apelacyjny – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację ubezpieczonego T. M. od wyroku Sądu

Okręgowego z dnia 17 lutego 2010 r. wydanego w sprawie z udziałem zainteresowanej W. Wytwórni Win Spółki z o.o. w K. (płatnika składek), który oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 maja 2008 r. ustalającej, że podlegał on z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i chorobowemu od 1 lipca 2001 r. do 28 lutego 2003 r.

W sprawie tej ustalono, że ubezpieczony od 1998 r. prowadzi działalność gospodarczą T. M. - Biuro Rachunkowe, tj. działalność rachunkowo -księgową w K., ul. G. 9. Od dnia 1 lipca 2001 r. pracował w W. Wytwórni Win Sp. z o. o. i od tego dnia Spółka jako płatnik składek zgłosiła ubezpieczonego do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Jako podstawę zgłoszenia wskazano początkowo umowę zlecenia. Następnie ubezpieczony zawarł z wymienioną Spółką trzy umowy o pracę: w dniu 2 lipca 2001 r. na czas określony do 31 stycznia 2002 r., w wymiarze 1/2 etatu na stanowisku głównego księgowego z wynagrodzeniem 400 zł miesięcznie brutto, kolejną w dniu 1 lutego 2002 r. na czas określony do 28 lutego 2002 r. w takim samym wymiarze czasu pracy i na takim samym stanowisku, z wynagrodzeniem 3.840 zł brutto miesięcznie oraz w dniu 1 marca 2002 r. umowę na czas nieokreślony, na stanowisku głównego księgowego w wymiarze 1/2 etatu, z wynagrodzeniem 3.840 zł brutto miesięcznie. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano siedzibę firmy - ul. Ż. 7 w K.

Począwszy od marca 2002 r. Spółka sukcesywnie zwalniała pracowników, a w połowie tego roku zaprzestała produkcji, jej majątek został zajęty w postępowaniu egzekucyjnym z uwagi na zaległości podatkowe z tytułu niezapłaconych składek na ubezpieczenie społeczne oraz zadłużenia z innych tytułów. Z końcem 2002 r. siedziba Spółki została przeniesiona pod inny adres w K., ul. G. 9, znajdujący się w tym samym budynku co siedziba biura rachunkowego ubezpieczonego. Czynnosc najmu nowej siedziby Spółka opłacała do połowy 2004 r., a na przełomie 2004 i 2005 r. najemca, w związku z brakiem opłacania czynszu najmu przeniósł dokumenty Spółki do piwnicy budynku, a od 2005 r. pomieszczenie zostało wynajęte komu innemu. Z początkiem 2003 r. Spółka rozwiązała umowy o pracę ze wszystkimi pracownikami poza dyrektorem ds. produkcyjnych K. M. i ubezpieczonym. Stosunek pracy z K. M. nie został formalnie

rozwiązany i nie otrzymał on świadectwa pracy, lecz faktycznie wykonywał on pracę na rzecz tej Spółki jedynie do końca 2002 r., gdyż z powodu zaprzestania produkcji wyjechał do pracy za granicę. Natomiast ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie za pracę w Spółce do końca 2002 r., a do dnia 28 lutego 2003 r. wykonywał pracę w oparciu o ostatnią umowę o pracę. Po tej dacie Spółka nie prowadziła działalności, a ubezpieczony nie wykonywał na jej rzecz pracy i nie otrzymywał wynagrodzenia za pracę, które nie było „w ogóle naliczane, a Spółka nie opłacała składek na jego ubezpieczenie społeczne, ale też nie wyrejestrowała go z ubezpieczeń społecznych”. Ubezpieczony nie opłacał składek z tytułu prowadzonej na własny rachunek działalności gospodarczej na ubezpieczenia społeczne, z wyjątkiem okresu od stycznia do listopada 2008 r., a uiszczal jedynie „składkę zdrowotną”.

Spółka faktycznie istniała do końca 2002 r., ostatni bilans i sprawozdanie finansowe złożyła za rok 2002, od tej daty jako podmiot gospodarczy nie funkcjonuje, istnieje jedynie formalnie, gdyż nie została wykreślona z KRS. Po zakończeniu dzierżawy pomieszczeń biurowych przy ul. G. 9 w K. Spółka nie miała już innej siedziby. W latach 2004-2005 do dawnej siedziby Spółki przyjeżdżali wierzyciele i byli pracownicy, którzy byli kierowanie do biura rachunkowego ubezpieczonego mieszczącego się pod tym samym adresem,” z racji jego uprzedniego zatrudnienia w Spółce”. Po faktycznym zakończeniu działalności Spółki ubezpieczony, prowadząc własną działalność gospodarczą - biuro rachunkowe, nadal składał do ZUS za siebie i K. M. deklaracje rozliczeniowe i imienne raporty miesięczne od 2002 r. do 2007 r., przy czym jako podstawę wymiaru składek wykazywał jedynie za siebie dochód 3.840 zł miesięcznie, a za K. M. zerową podstawę wymiaru. Praktyk tych ubezpieczony zaprzestał w związku z postępowaniami administracyjnymi prowadzonymi względem Spółki. „Ponadto sporządzał i składał, wskazując zerowe wartości, deklaracje CIT-2 za siebie i K. M. do końca 2006 r. oraz deklaracje VAT 7 do końca 2007 r.”. W czasie kontroli skarbowej, prowadzonej w siedzibie jego działalności gospodarczej, ubezpieczony zeznał, że Spółka została „porzucona” przez prezesa zarządu Z. G. i nie wie, czy i jaką działalność Spółka wykonuje. W czasie tej kontroli wykazano nieprawidłowości w realizacji obowiązku opłacania składek przez ubezpieczonego

jako płatnika składek w ramach prowadzonej przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej. Natomiast w złożonych rocznych zeznaniach podatkowych (PIT-11) wykazał przychody z tytułu wynagrodzenia za pracę w Spółce jedynie za rok 2001 w kwocie 4000 zł oraz za rok 2002 w kwocie 23.040 zł.

Decyzją z 29 maja 2008 r. organ rentowy ustalił, że ubezpieczony podlegał z tytułu zatrudnienia na umowę o pracę u płatnika składek W. Wytwórni Win ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od 1 lipca 2001 r. do 28 lutego 2003 r. W odwołaniu ubezpieczony wniósł o zmianę tej decyzji przez ustalenie, że podlega on ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na umowę o pracę do chwili obecnej i nadal.

Sąd Okręgowy oddalił odwołanie ubezpieczonego. W uzasadnieniu wskazał, że przedmiotem sporu było ustalenie, w jakim okresie ubezpieczony był zatrudniony w Spółce, w szczególności czy był zatrudniony w niej po 28 lutego 2003 r. i do kiedy. W ocenie tego Sądu, pomimo niedopełnienia przez pracodawcę obowiązku formalnego rozwiązania stosunku pracy z ubezpieczonym w związku z zaprzestaniem prowadzenia działalności, brak jest podstaw do przyjęcia, że ubezpieczony i Spółka pozostawali w stosunku pracy po dniu 28 lutego 2003 r. Ubezpieczony nie wykazał bowiem, aby po tej dacie świadczył pracę na rzecz Spółki na podstawie stosunku pracy w rozumieniu art. 22 k.p., zważywszy że po tej dacie Spółka faktycznie nie prowadziła żadnej działalności, nie zatrudniała pracowników, nie miała siedziby ani kierownictwa, przeto brak było jednej ze stron stosunku pracy. Sąd ten miał na uwadze również świadczenie w spornym okresie usług we własnym biurze rachunkowym przez ubezpieczonego. Te usługi ubezpieczony wykonywał codziennie w godzinach od 8:00 do 16:00, równoległe z pracą na rzecz Spółki. Oznaczało to, że wykonywane w tym samym miejscu czynności, takie jak wydawanie w razie potrzeby byłym pracownikom Spółki ich dokumentów osobowych oraz składanie wyjaśnień i dokumentów na żądanie organów państwowych w związku z postępowaniami prowadzonymi przeciwko Spółce, nie były już wykonywaniem pracy w rozumieniu art. 22 k.p. Ponadto ubezpieczony nie miał określonego zakresu czynności, ustalonego czasu pracy oraz miejsca jej wykonywania, ani nie wykonywał pracy pod kontrolą i nadzorem pracodawcy. Nie zmienia takiej oceny składanie deklaracji ubezpieczeniowych i

podatkowych przez ubezpieczonego za siebie i okresowo za K. M.a, bowiem nie było już tytułu prawnego do ich składania w opisanych okolicznościach, a wynagrodzenie za pracę nie było naliczane ani wypłacane.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację ubezpieczonego od tego wyroku, wstępnie przyjmując, że Sąd Okręgowy niezasadnie badał kwestię podlegania przez ubezpieczonego ubezpieczeniu społecznemu po dniu 28 lutego 2003 r., ponieważ „wyznaczająca zakres rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie decyzja organu rentowego z dnia 29 maja 2008 r. nie odnosiła się do tego okresu”. Tym niemniej wyrok Sądu Okręgowego, jako odpowiadający prawu, musi się ostać. Sąd Apelacyjny podkreślił, że zaskarżona decyzja ustalała podleganie ubezpieczonego z tytułu zatrudnieniu na umowę o pracę u płatnika składek wskazanym ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 lipca 2001 r. do 28 lutego 2003 r. i tylko jej „treść wyznaczyła przedmiot oraz zakres rozpoznania i orzeczenie sądu pracy i ubezpieczeń społecznych”. Ubezpieczony przyznał, że w okresie objętym zaskarżoną decyzją był pracownikiem Spółki. Skoro świadczył pracę na rzecz Spółki od 1 lipca 2001 r. do 28 lutego 2003 r., to organ rentowy zasadnie objął go za taki okres pracowniczym ubezpieczeniem społecznym. „W konsekwencji odwołanie ubezpieczonego nie zasługiwało na uwzględnienie, co skutkowało jego oddaleniem”.

W skardze kasacyjnej ubezpieczony zarzucił „rażące naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy”, w szczególności: 1/ art. 385 k.p.c. w związku z art. 477⁹ i art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. przez przyjęcie, że Sąd nie może zmienić zaskarżonej decyzji i orzec co do istoty sprawy w sytuacji, gdy kwestia podlegania przez skarżącego obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym po dniu 28 lutego 2003 r. była przedmiotem rozpoznania przez organ rentowy, 2/ art. 378 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. przez jego niezastosowanie, a w konsekwencji nierozważenie przez podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków, a przez to nie rozpoznanie sprawy co do istoty, skoro Sąd Apelacyjny nie odniósł się do żadnego z zarzutów i wniosków apelacji, ani nie wyjaśnił, dlaczego w ogóle ich nie rozpoznał. Skarżący zarzucił też „rażące naruszenia przepisu” prawa materialnego, tj. art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

(jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, ze zm.) w związku z art. 78 Konstytucji RP przez jego niezastosowanie i faktyczne pozbawienie ubezpieczonego możliwości zaskarżenia decyzji organu rentowego. Jako okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał: 1/ potrzebę wykładni art. 477⁹ k.p.c. w związku z art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. oraz art. 477¹⁴ k.p.c. przez „wskazanie co wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach z odwołania od decyzji organu rentowego? Czy granice kognicji sądu wyznacza jedynie rozstrzygnięcie decyzji organu rentowego, czy też zakres rozpoznawania sprawy przez Organ mający swe odzwierciedlenie w treści decyzji (rozstrzygnięciu i uzasadnieniu), na co wskazuje treść przepisu art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.?”, 2/ występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, „czy decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalająca, że ubezpieczony podlegał ubezpieczeniom społecznym tylko w okresie od 1 lipca 2001 r. do 28 lutego 2003 r. i nie zawierająca rozstrzygnięcia w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym w okresie po 28 lutego 2003 r., choć mimo, że ubezpieczonego łączyła z zainteresowanym umowa o pracę zawarta na czas nieokreślony, ubezpieczony świadczył pracę, był gotowy do świadczenia pracy, w ogóle podlega zaskarżeniu przez ubezpieczonego?” 3/ „potrzebę ujednoczenia orzecznictwa w zakresie ustalenia kognicji Sądu w sprawach odwołań od decyzji organów ubezpieczeń społecznych, zwłaszcza w sprawach, w których ZUS ustala okresowe prawa bądź uprawnienia, bo różne są orzeczenia Sądu Najwyższego w tym zakresie, a rozstrzygające w niniejszej sprawie dwa Sądy podjęły diametralnie dwa różne orzeczenia co do tej kwestii”, 4/ „potrzebę ustalenia w jaki sposób organy rentowe w swoich decyzjach mają rozstrzygać o uprawnieniach ubezpieczonych, w szczególności okresowych, a mianowicie czy w realiach niniejszej sprawie ZUS w zaskarżonej decyzji winien podjąć rozstrzygnięcie, że ubezpieczony (...) nie podlegał z tytułu zatrudnienia na umowę o pracę u płatnika składek W. Wytwórni Win sp. z o.o. w K. ubezpieczeniom społecznym (...) po dniu 28 lutego 2003 r., co w konsekwencji wprowadzi jednolitą pragmatykę orzeczniczą zarówno organów rentowych, jak i sądów powszechnych”. Przedmiot decyzji „ma swe odzwierciedlenie zarówno w rozstrzygnięciu decyzji jak i jej uzasadnieniu i nie

może być on ograniczony jedynie do rozstrzygnięcia, które jest jednym, ale nie jedynym elementem decyzji określonym w art. 107 k.p.a.". Z zaskarżonej decyzji jednoznacznie wynika, że kwestia podlegania (niepodlegania) ubezpieczeniu społecznemu z tytułu umowy o pracę po dniu 28 lutego 2003 r. była rozpoznawana przez organ rentowy, o czym świadczy prowadzone przez organ postępowania, a także uzasadnienie decyzji, w którym organ rentowy wyjaśnił, z jakich powodów uznał, że skarżący podlega ubezpieczeniu społecznemu jedynie do dnia 28 lutego 2003 r. oraz nie uznał „pozostałego okresu zatrudnienia u płatnika składek. Oddalenie apelacji wyłącznie z tej przyczyny, że organ rentowy nie wypowiedział się w sentencji zaskarżonej decyzji o niepodleganiu „ubezpieczeniu społecznemu z tytułu umowy o pracę od dnia 1 marca 2008 r. faktycznie pozbawia Ubezpieczonego prawa do sądu, do kontroli sądowej decyzji wydanych przez ZUS takie rozstrzygnięcie jest niepraktyczne i przede wszystkim sprzeczne z dotychczasową pragmatyką wydawanych decyzji nie tylko ZUS, ale także przez inne organy administracji publicznej. Wszelkie bowiem decyzje, w których przyznawane są uprawnienia okresowe, czy też ustalone prawa w jakimś czasookresie nie zawierają w rozstrzygnięciu orzeczenia, iż w pozostałym zakresie (czasookresie) uprawnienia lub prawo nie przysługuje stronie. W decyzjach administracyjnych nie stosuje się zasady rozstrzygania sądowego, że w pozostałym zakresie powództwo czy też wniosek oddala się". W konsekwencji skarżący nie posiada co do okresu po 28 lutego 2003 r. decyzji, którą mógłby zaskarżyć i żądać merytorycznego rozpoznania sprawy przez niezawisły sąd. „Najprawdopodobniej Ubezpieczony będzie miał lub może mieć trudności w uzyskaniu takowej decyzji. ZUS poprzez swoje działanie, zaniechanie może skutecznie unikać wydania takiej decyzji, a korzystając ze swoich ustawowych uprawnień i przywilejów wyegzekwować w tzw. 'międzyczasie' składki na ubezpieczenie społeczne, co może spowodować utratę zaufania obywateli do organów państwa". W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według załączonego spisu kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie miała usprawiedliwionych podstaw. Wprawdzie w przypadku wydania decyzji o terminowym podleganiu wnioskodawcy pracowniczemu ubezpieczeniu społecznego (w okresie od 1 lipca 2001 r. do 28 lutego 2003 r.), gdy odwoływał się on od zawartego w takiej decyzji „wyłączenia” z podlegania temu tytułowi ubezpieczenia w dalszym okresie (od 1 marca 2003 r. i nadal), Sąd drugiej instancji bezpodstawnie i nietrafnie przyjął „na marginesie”, że Sąd pierwszej instancji „niezasadnie badał kwestię podlegania przez wnioskodawcę ubezpieczeniu społecznemu po dniu 28 lutego 2003 r., albowiem wyznaczająca zakres rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie decyzja pozwanego z 29 maja 2008 r. nie odnosiła się do tego okresu”. Tymczasem w poddanej osądowi sprawie wnioskodawca nie kwestionował zaskarżonej decyzji w zakresie objęcia go tytułem pracowniczego ubezpieczenia społecznego w okresie od 1 lipca 2001 r. do 28 lutego 2003 r., ale „nieobjęcia” go tym tytułem ubezpieczenia społecznego po tym terminie, którego ta decyzja jedynie bezpośrednio nie dotyczyła, ale w istocie rzeczy wyłączyła go z podlegania wymienionemu spornemu tytułowi ubezpieczeń społecznych po 28 lutego 2003 r. Nie znalazło to „odzwierciedlenia” w sentencji kontestowanej decyzji, ale jednoznacznie wynikało z jej uzasadnienia o braku podstaw i zasadności dalszego objęcia wnioskodawcy spornym tytułem pracowniczego ubezpieczenia społecznego. W konsekwencji Sądy obu instancji były zobligowane do rozeznania wniesionych środków zaskarżenia od kontestowanej decyzji i Sąd pierwszej instancji prawidłowo rozpoznał odwołanie od decyzji wyłączającej wnioskodawcę z pracowniczego ubezpieczenia społecznego po 28 lutego 2003 r., a Sąd drugiej instancji merytorycznie rozpoznał apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu pierwszej instancji, tyle że Sąd drugiej instancji „na marginesie” wyraził niepotrzebnie zbędny i nieuzasadniony pogląd o rzekomym ograniczeniu dopuszczalności badania przedmiotu sporu do okresu podlegania pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu w „niespornym” okresie od 1 lipca 2001 r. do 28 lutego 2003 r. Tymczasem rozeznaniu podlegał spór dotyczący nieobjęcia wnioskodawcy tym tytułem ubezpieczeń społecznych po 28 lutego 2003

r. i taka sprawa została prawidłowo merytorycznie negatywnie osądzona przez Sądy obu instancji.

Istotą przedmiotowego sporu było to, czy wnioskodawca podlegał pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego po 2 lutego 2003 r. w sytuacji, gdy Sądy obu instancji ustaliły, że po tym terminie „pracodawca” wnioskodawcy „zaprzeszał produkcji” wskutek „porzucenia” firmy (W. Wytwórni Win Sp. Z o.o.), która „od końca lutego 2003 r. nie istnieje, faktycznie nie prowadzi działalności, nie zatrudnia osób, chociaż formalnie nie została zlikwidowana”, a cały jej majątek „został przejęty na poczet zaległości względem ZUS i Urzędu Skarbowego”. Ten wymieniony „pracodawca” formalnie nie rozwiązał „umowy o pracę” z wnioskodawcą, którego „nie wyrejestrował z ubezpieczeń społecznych”. Równocześnie - wedle dokonanych w sprawie miarodajnych ustaleń - wnioskodawca w okresie „zatrudnienia” od 1 lipca 2001 r. do 28 lutego 2003 r. na stanowisku głównego księgowego „nie miał wyznaczonych godzin pracy”, gdyż pracował we własnej firmie w ramach prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek i „pracę we własnym biurze rachunkowym wykonywał codziennie w godzinach od 8:00 do 16:00 równoległe z pracą na rzecz spółki i w tym samym miejscu”. Powyższe okoliczności, w ocenie Sądu pierwszej instancji „wskazywały jednoznacznie, iż brak podstaw do uznania, że wnioskodawcę łączył ze spółką stosunek pracy”. W szczególności Sąd ten przyjął, „iż stosunek pracy łączący wnioskodawcę z W. Wytwornią Win ustał z końcem lutego 2003 r.”, argumentując, że „po tej dacie faktycznie nie prowadziła działalności, nie zatrudniła pracowników, nie miała siedziby, ani faktycznego kierownictwa to brak jednej ze stron stosunku pracy”.

W opisanych okolicznościach sprawy Sąd Najwyższy potwierdził stanowisko Sądów obu instancji, że po zaprzestaniu prowadzenia jakiegokolwiek działalności gospodarczej w „porzuconej” spółce z o.o. - zatrudniony w niej główny księgowy nie podlega dalej pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu rzekomej gotowości do dalszego świadczenia pracy w spółce, która faktycznie nie funkcjonuje od wielu lat (od 2002 r.), chociaż nie rozwiązała z nim formalnie stosunku pracy. Wnioskodawca jako „pracownik” faktycznie nieistniejącego („porzuconego”) podmiotu gospodarczego, który od wielu lat nie otrzymywał

wynagrodzenia za świadczone usługi księgowe, nie może zasadnie utrzymywać, że tylko z powodu formalnego nierozwiązania „stosunku pracy” nadal po 20 lutego 2003 r. w dalszym ciągu pozostawał w „gotowości do pracy” i w konsekwencji przysługuje mu tytuł pracowniczego ubezpieczenia społecznego, który był kontrowersyjny na gruncie miarodajnych ustaleń faktyczno-prawnych odnoszących się do „szczególnych” więzi pomiędzy spółką z o.o. a wnioskodawcą prowadzącym własne biuro rachunkowe, który był „zatrudniony” na stanowisku jej głównego księgowego, a „pracownicze” obowiązki wykonywał we własnym biurze rachunkowym „w ramach prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek”.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy oddalił nieusprawiedliwioną skargę kasacyjną w zgodzie z art. 398¹⁴ k.p.c.